

ŁOWY POŁOWY NATURA I TRADYCJA

**WYSTAWA W MUZEUM OKRĘGOWYM
W JELENIJ GÓRZE
LISTOPAD '94 - LUTY '95**

Łowiectwo na Ziemi Jeleniogórskiej

Rys historyczny.

Historię powojennego łowiectwa na terenie dzisiejszego województwa jeleniogórskiego należy nierozdzielnie łączyć z organizacją Polskiego Związku Łowieckiego na tych terenach. Gdy na wschodnich rubieżach wyzwolonej Polski tworzący zarys polskiej administracji państwowej, podjęto pierwsze działania w celu reaktywowania działalności Polskiego Związku Łowieckiego. W październiku 1944 roku zarejestrowano statut, a w styczniu 1945 roku wpisano do rejestru stowarzyszeń Polski Związek Łowiecki. W tym czasie front przekroczył granicę polsko-niemiecką z 1939 roku. Przez ziemie południowo-zachodniej Polski nawałnica wojenna przetoczyła się najpóźniej, bo dopiero 8 i 9 maja 1945 roku. Mimo, w miarę szybkiego ustanawiania polskiej administracji na tych terenach i przejmowania władzy od radzieckich komendantur wojskowych, dopiero pod koniec 1945 roku nieliczne grupy myśliwych zaczęły nawiązywać współpracę i tworzyć nieformalne jeszcze organizacje łowieckie. Samodzielnie zorganizowana grupa działaczy łowieckich z Jeleniej Góry reprezentowała Dolny Śląsk na pierwszym walnym zgromadzeniu PZŁ w Warszawie. Do pionierów łowiectwa na tych terenach, kładących podwaliny przyszłego łowiectwa, zaliczyć należy takich działaczy jak Tadeusz Igelstroem-Szoll, Tadeusz Rząsista, Stanisław Bejger, Edward Czerny, Tadeusz Sulewski, Henryk Kasperowicz, Gaszkowski, Hann, Zieliński. Powstają pierwsze koła łowieckie.

15 marca 1946 roku, w porozumieniu z Naczelną Radą Łowiecką, konstituuje się w Jeleniej Górze Dolnośląska Wojewódzka Rada Łowiecka. Jej pierwszym prezesem zostaje Tadeusz Igelstroem-Szoll, a wiceprezesami Henryk Kasprowicz i Edward Czerny. Rada Organizuje pierwsze powiatowe rady łowieckie, powołuje łowczych powiatowych, ewidencjonuje istniejące i tworzące się koła łowieckie, załatwia wszelkie sprawy organizacyjne, wydaje legitymacje PZŁ. W 1946 roku dolnośląska organizacja łowiecka zrzesza 733 myśliwych, a w końcu 1947 roku już 2500. Przeniesienie siedziby Wojewódzkiej Rady Łowieckiej z Jeleniej Góry do Wrocławia nastąpiło w 1948 roku i zamknęło pierwszy, jakże niezmiernie trudny bo pionierski rozdział działalności organizacji łowieckiej naszego regionu. A był to okres trudny pod każdym względem. Wiele trudności sprawiało

niedostosowanie uwarunkowań prawnych związanych z łowiectwem do aktualnej sytuacji społeczno-politycznej, zwłaszcza, co do obowiązku zrzeszania się myśliwych w kółach łowieckich, sposobu wykonywania polowań, podziału terenów łowieckich i ich wydzierżawiania, obrotu tuszami zwierzyny ubitej, itp. W takiej sytuacji utrudniona była walka z szerzącym się kłusownictwem.

Przeniesienie siedziby WRŁ do Wrocławia nie wpłynęło na osłabienie działalności łowieckiej w tym regionie. W 1948 roku następuje dalsze porządkowanie przepisów i ustaleń, między innymi:

- wprowadzono obowiązek egzaminów łowieckich,
- ustalono, że do zwierzyny plowej dozwolony jest strzał tylko kulą,
- wprowadzono zakaz polowania na dziki w okresie od 1.06 do 30.10.

Mianowano etatowych łowczych i podłowczych powiatowych. Przed organizacją łowiecką stoją nie mniej trudne zadania związane nie tylko z prowadzeniem gospodarki łowieckiej, ale również szkoleniem, strzelectwem, kynologią łowiecką, a przede wszystkim ukrócenia szerzącego się powszechnie szkodnictwa łowieckiego. W tym też roku powołano Wojewódzki Sąd Łowiecki.

Lata następne, a w szczególności rok 1952 to dalsza normalizacja w łowiectwie. Dekret o prawie łowieckim reguluje wszystkie żywotne zagadnienia dotyczące łowiectwa, a w szczególności podziału kraju na obwody łowieckie, obowiązek prowadzenia racjonalnej gospodarki hodowlanej i użytkowania zwierzyny, ustawowo określa normy i zasady regulujące technikę wykonywania polowania. Nakazuje też obligatoryjną przynależność myśliwych do Polskiego Związku Łowieckiego.

W 1954 następuje podział województwa wrocławskiego na 245 obwodów łowieckich i wydzierżawienie ich na 10 letni okres. Następuje dalsza konsolidacja kół łowieckich i wzmożona walka z kłusownictwem. Realizując uchwałę Naczelnej Rady Łowieckiej z 12 maja 1955 roku rozwiązano umowy o pracę z łowczymi powiatowymi, którzy odtąd pełnią swe funkcje bez pobierania wynagrodzenia.

Krokiem milowym w porządkowaniu spraw łowieckich było uchwalenie ustawy z dnia 17 czerwca 1959 roku o hodowli, ochronie zwierząt łownych i prawie łowieckim oraz nadanie przez Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego nowego statutu Polskiemu Związkowi Łowieckiemu. Ustawa ta z niewielkimi poprawkami obowiązuje do dzisiaj. Lata 60-te to dalsze umacnianie organizacyjne kół łowieckich, konsekwencją czego jest przekazanie przez administrację Lasów Państwowych kołom gospodarki łowieckiej na terenach leśnych.

Nowy podział administracyjny kraju w drugim półroczu 1975 roku spowodował rozwiązanie wraz z powiatami powiatowych rad łowieckich. W nowoutworzonym województwie jeleniogórskim I Wojewódzki Zjazd Delegatów, który odbył się 25.04.1976 roku wybrał Wojewódzką Radę Łowiecką w Jeleniej Górze, której prezesem został Julian Paździor. Jeleniogórska organizacja łowiecka zrzeszała wówczas 34 koła z 894 członkami. Szeregi te powiększają się z roku na rok.

II Zjazd Delegatów, który miał miejsce 13 czerwca 1981 roku wybiera Franciszka Kozłowskiego na funkcję prezesa WRŁ, który pełni tę funkcję do chwili, gdyż kolejne Zjazdy Delegatów PZŁ potwierdzają ten wybór. Przewodniczącym Zarządu Wojewódzkiego - Łowczym Wojewódzkim nieprzerwanie od roku 1976 jest Kazimierz Koncewicz. Siedziba ZW PZŁ mieści się w Jeleniej Górze, ul. Złotnicza 12, tel. 233-68.

Obecnie mamy w województwie jeleniogórskim 2000 pasjonatów łowiectwa, w tym co drugi jest selekcjonerem zwierzyny płowej.

Gospodarka łowiecka.

Gospodarka łowiecka prowadzona jest na obszarze obejmującym 379,5 tys ha, który podzielono na 80 obwodów łowieckich. Obwody te dzierżawione są przez 37 kół własnych oraz 14 kół łowieckich mających siedzibę poza granicami administracyjnymi województwa. Jeden obwód łowiecki administrowany jest przez Lasy Państwowe.

Myśliwi co roku zabezpieczają na potrzeby dokarmiania zwierzyny płowej niemal 250 ton siana i innej karmy objętościowej, 550 ton karmy treściwej, 1000 ton okopowych, ponad 220 ton kiszonki, a także 350 ton liściarki. Uprawiają 374 ha poletek żerowych dla zwierzyny. Wydają rocznie 5 766 mln zł na prowadzenie gospodarki łowieckiej, w tym ponad 1 772 mln na rekompensowanie szkód wyrządzanych przez zwierzynę łowną w uprawach rolnych. Zasadnicze wpływy ze sprzedaży tusz ubitej zwierzyny wynoszące rocznie 4 924 mln zł oraz składki członkowskie w wysokości 629 mln, nie w pełni pokrywają wydatki na hodowlę i ochronę zwierząt łownych. Koła zatrudniają 64 strażników łowieckich chroniących łowiska. Ponadto myśliwi przepracowują średnio 51 tysięcy godzin rocznie na rzecz zagospodarowania łowisk.

Stan zwierzyny łownej oraz jej pozyskanie w ostatnich 5 latach obrazuje załączona tabela.

Stan zwierzyny łownej oraz jej pozyskanie w ostatnich 5 latach.

Gatunek zwierzy ny	1989/90		1990/91		1991/92		1992/93		1993/94		1994/95
	S	P	S	P	S	P	S	P	S	P	S
Losie w tym byki	16 5	- -	16 5	4 3	12 3	- -	12 5	1 1	13 5	3 -	10 5
Jelenie w tym byki	1529 514	691 297	1263 567	609 369	1657 715	1362 485	2104 839	1441 484	1843 721	1260 392	1906 768
Daniele w tym byki	50 16	4 -	48 21	9 3	57 27	8 4	84 37	16 9	94 41	20 7	85 38
Sarny w tym rogacze	7595 2377	1655 746	5542 2406	1979 892	6594 2811	2985 1053	7429 3110	3569 1395	7234 2928	2207 1035	5732 2307
Dziki	1336	944	722	1255	955	1423	1009	1137	979	866	11145
Mufflony w tym tryki	105 38	1 1	76 34	4 4	89 35	4 4	99 41	4 2	105 40	8 8	84 27
Zające	4392	670	4501	679	4577	552	4272	552	4399	526	4330
Lisy	703	324	734	380	820	325	836	379	885	315	1044
Głuszce	40	-	54	-	83	-	41	-	46	-	36
Cietrze wie	161	19	257	4	237	1	240	4	293	3	327
Bazanty	385	80	596	80	557	59	560	89	594	66	668
Kuropat wy	1180	78	1582	34	2046	18	2033	223	3375	229	3718

S - stan na 31.III

P - pozyskanie

Polski Związek Łowiecki prowadzi poza tym szeroką działalność szkoleniową. Średnio co roku egzamin dla nowowstępujących składa około 100 osób oraz tyle samo myśliwych zdobywa uprawnienia selekcjonera. Podnoszone są kwalifikacje strzeleckie myśliwych między innymi przez obowiązek odbywania co najmniej dwóch strzeleckich ćwiczeń strzeleckich.

Aktywizuje się działalność kynologiczna i propagandowo - wystawiennicza. Szeroko zakrojona współpraca z Ligą Ochrony Przyrody, zwłaszcza ze szkolnymi kołami LOP, przynosi wymierne korzyści obu stronom. Koła łowieckie zyskują sympatyków w zakresie ochrony środowiska i zebraną dla zwierzyny karmę, a młodzież uczy się wdrażania idei ochrony przyrody. Mimo, że łowiska tego regionu nie należą do najzasobniejszych w kraju, wielu myśliwych zdobyło medalowe trofea łowieckie. Część z nich możemy obejrzeć na tej wystawie.

Darz Bór !

Wojewódzka Rada Łowiecka w Jeleniej Górze

Jelenia Góra, listopad 1994 r

